

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXV. Soluitur argumentum vltimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

tius egisse, qui causam ad se delatam non ausus fuit iudicare, sed eam ad Pontificem misit. Ad **SECUNDUM** dico, Pontificem permisisse secum federe alios ab Imperatore assignatos, ut satisfaceret Donatistis, quibus Romanus Pontifex suspectus erat. Ad **tertium** dico, post Pontificem iudicasse Episcopum Arelatensem, & postea Imperatorem, non quia oportebat, ut ibidem ait Augustinus; sed ut omnino obstrueretur os Donatistarum. Itaque Imperator, ut ibidem ait Augustinus, veniam petiturus ab Episcopis, causam illam inuitus cognouit.

CAPVT XXV.

Soluitur argumentum ultimum.

POSTREMO. Calvinus loco notato, & Magdeburgenses Cent. 5. cap. 9. & etiam **Græci** in Concilio Florentino, sess. 20. sed præcipuè **Illyricus** in libro de historia Concilij VI. Carthaginensis, argumentum, ut ipsi credunt, fortissimum, petunt ex historia Concilij VI. Carthaginensis, cuius hæc est summa.

Zozimus Papa ab Africanis per legatos petiit, ut tres canones Nicæni Concilij executioni mandarent. Vnum, de appellationibus Episcoporum ad Romanum Pontificem; Alterum, de appellationibus Presbyterorum & minorum Clericorum ad Episcopos vicinos; Tertium, de non eundo ad comitatum; id est, ne irent Episcopi Afri ad aulam Imperatoris.

Africani his mandatis acceptis, Concilium nationale C. C. XVII. Episcoporum coegerunt, & Pontifici Bonifacio, qui, Zozimo interim mortuo, successerat, responderunt; se non inuenire eos canones in Nicæno Concilio, propterea se scripturos ad Patriarchas Orientis, Constantinopolitanum & Alexandrinum, ut ad se mittant authentica exemplaria Nicæni Concilij; interim tamen se eos canones seruaturos, salua diligentiore inspectione authenticorum exemplarium. Interim venerunt à Cyrillo Alexandrino & Attico Constantinopolitano exemplaria Nicæni Concilij, & in iis non sunt inuenti isti tres canones, sed tantum viginti illi, qui habentur in historia Ruffini lib. 10. cap. 6. quam etiam historia Cyrilus in epist. ad Africanos citat.

Cum

Cum igitur Africani non inuenissent in exemplaribus missis illos canones, scripserunt Celestino Papæ, qui Bonifacio successerat; ut quandoquidem in Nicæno Concilio canones non inueniebantur, deinceps non facile admittentes appellantes ex Africa. Hæc habentur in VI. Concilio Carthaginensi, & in illis duabus epistolis. Quid autem Pontifex sponderit, ibi non habetur.

Super hanc historiam struunt Illyricus & Magdeburgenses immensam congeriem conuiciorum, & mendaciorum præterea duo argumenta. Quod ad conuicia attinet, Iulius Ricvus in illo suo libro de hac historia, omnium ferè Pontificum illius temporis nomina petulanter inuertit. Sanctum enim Innocentium, passim Nocentium vocat; S. Bonifacium, Malefacium; S. Celestinum, Infernalem; S. Leonem, modò infernalem lupum, modò leonem rugientem appellat.

Ad quam petulantiam retundendam sufficere possunt acta Concilij Carthaginensis, & epistolæ eiusdem Concilij ad Bonifacium & Celestinum, quæ omnia integrè in libro adiecit Illyricus. Quantò enim petulantius & contumacius Illyricus loquitur de sanctis illis Pontificibus, tantò magis Africani Patres honorificentius & grauius locuti sunt. Vide præterea de laudibus horum Pontificum Augustinum in epist. 157. ad Optatum; & lib. I. ad Bonifacium; & Iulium Ricvum ad finem libri contra Collatorem.

Iam verò mendacia tot ferè sunt in lib. Illyrici, quæ sententiæ. Pauca de multis proferam. In ipso libri principio ait in sexta Carthaginensi Synodo, interfuisse cum Augustino Prosperum, Orosium, & alios insignes viros. At Prosperus & Orosius nec nominantur in eo Concilio, nec intercesserunt, cum nec Episcopi essent, nec Africani, & Concilium ex solis Africæ Episcopis constaret.

Paulò post affirmat Illyricus, cum Bonifacio Papa sine schismate electum fuisse Eulabium; sed Eulabium à maiestate parte cleri & populi electum tantæ fuisse modestiæ, ut succederet, tamen si aliqui ad eum Pontificatus iure pertinerent. At sine teste hoc dicit Illyricus; & nos contra producimus Anastasium Bibliothecarium, qui in vita eiusdem Bonifacii scribit, à Concilio Episcoporum CC. LII. electum Eulabium, ut iniuste ordinatum, Bonifacium verò ab omnibus confirmatum.

AD HÆC Illyricus dicit, & sæpe repetit, Romanos Pontifices ab Africanis Patribus postulasse, iurisdictionem sibi concedi in Africam, & in omnes alias regiones; & cùm toto quinquennio de hac re deliberatum esset, tandem à Concilio definitum, vt nullum ius Pontifici concederetur. Id verò non solùm est mendacium, quia nec tale postulatum, nec talis definitio in eo Concilio reperitur; sed etiam est mendacium impudens, quia sine vlla probabilitate asseritur. Quis enim credat, Romanos Pontifices ab Afris iurisdictionem postulasse in Asiaticos & Europæos? Quis item credat, Africanos Patres toto quinquennio in ista causa laborasse, cùm vno verbo respondere possent, se nullum ius in exteris nationes habere, proinde nec aliis posse concedere? An non rideretur, qui à Rege Gallorum iurisdictionem peteret in Hispanos? & Rex ipse nõnne ridiculus esset, si quinquennium in eius rei deliberatione poneret?

Aliud mendacium, idque potissimum & millies repetitum in libro Illyrici, & Centuriis est, Zozimum Papam falsasse de industria, & contra conscientiam suam Nicænũ Concilium, vt ea fraude iugum imponeret Africanis. De quo mendacio in solutione argumentorum dicemus. His igitur prætermis- sis, ad argumenta veniamus.

PRIMUM; Si iure diuino Papa est summus Iudex Ecclesiæ totius, quare Pontifices non ex iure diuino, sed ex Concilio Nicæno ius suum de appellationibus ad Apostolicam sedem, confirmare nituntur? Et cur tot Catholici, sanctique Patres Carthaginensis Concilij, ius illud admittere nolunt, nisi in Concilio Nicæno reperiatur?

Ad hoc eorum argumentum breuiter respondemus, iure quidem diuino ad summum Pontificem appellari semper potuisse: tamen an expediret ea potestate uti, & omnibus in locis, non sine causa dubitatum esse. Nam vtrinque rationes adferri possunt. Si enim passim omnibus appellatio concedatur, facilè fiet, vt multi effugiant legitima iudicia; vt imeritò vexentur Episcopi, qui primò iudicarunt; vt causæ, alioqui faciles, & perspicuæ, in longum tempus protrahantur. Atque hinc S. CYPRIANVS lib. I. epist. 3. & 4. non semel conqueritur de iis, qui semel legitimè iudicati, & damnati, Romam ad Pontificem prouocabant. Et S. BERNARDVS lib. 3.

lib. 3.

lib. 3. de consideratione, multa enumerat incommoda, ex nimia frequentia appellationum oriuntur.

Contra verò, si nulli concedatur appellatio, dabitur si particularibus Episcopis, vt facile & temerè iudicent tyrannicè populos opprimant; nec non, vt existiment, lum se habere superiorem, nulli rationem esse reddere quod nihil esset aliud, quàm vnum corpus Ecclesie in partes scindere, quot sunt Episcopatus.

Itaque cum res dubia esset, Concilium SARDICENSIS generale, ipso etiam consentiente Pontifice, declarauit, re, vt ordinariè Presbyteris, & aliis minoribus Clericis appellatio concedatur ab Episcopis ad Concilium prouinciale, non ad Episcopos autem ad sedem Apostolicam. Esse autem hanc declarationem, non nouam concessionem, testantur eorum, qui ante Concilij Sardicensis & Nicæni temporibus aetatibus ad Romanum Pontificem appellauerunt.

Cur igitur in Concilio Carthaginensi Romani Pontificem non ius diuinum, sed Nicænum Concilium, ad ius appellationum stabilendū proferrent; caussa erat, quoniam strare volebant, non solum posse ad se ab omnibus appellari, sed etiam Ecclesie expedire, vt ita fieret, quandoque generale Concilium idem fenserat.

Pari ratione Africani Patres impedire cupiebant eorum appellationes. quoniam existimabant eas Ecclesie expedire; tamen neque ignorarent, neque negarent, solutè impediri non posse. Quocirca in vtraque ecclesia quam ad Pontifices Romanos de hac caussa miserunt, declarationem suam ad Apostolicam sedem testantur, dum referunt acta Concilij, & eius mandata accepisse se dicunt, non iubent, sed rogant, vt non facilè aures appellanti præbeat. Sed hæc omnia clariora erunt in solutione huius argumenti.

ALTERVM igitur argumentum Magdeburgensium aduersarij, eiusmodi est; Zozimus, Bonifacius, & Celestinus Romani Pontifices ius appellationum ad Apostolicam sedem Nicæno Concilio probare voluerunt: atqui discussa caussa falsatores & corruptores Nicænorum canonum deprecati sunt; igitur ne humano quidem iure, nedum diuino ad eorum iudicium prouocari potest.

RESPONDEMVS primùm, Africanos Patres ex ignorantia deceptos; Magdeburgenses, & Caluinum ex malitia peccare. Nam Africani in epistola ad Celestinum bis reperunt, in nulla Patrum definitione, & in nulla Synodo se inuenisse illos canones; ex quo apparet, eos non habuisse canones Sardicenis Concilij, in quibus tres illi canones disertis verbis continentur; & si eos habuissent, sine dubio acquieuisent. Non enim minor est Sardicensis, quàm Niceni Concilij auctoritas. Neque maior est error citare Nicænum Concilium pro Sardicensi, quàm Matthæum pro Ioanne, vel Hieremiam pro Zacharia, vt citauit S. Matthæus, cap. 27. Sicut ergo non possumus vocare Matthæum falsarium, quia idem Spiritus sanctus in Hieremia & Zacharia loquutus est, ita nec debuissent Summi Pontifices appellari falsarij, etiamsi Nicænum Concilium pro Sardicensi citassent, cum eadem sit autoritas vtriusque Concilij. At Magdeburgenses nouerunt Sardicense Concilium, & tanquam legitimum in suam quartam centuriam transtulerunt; ergo necesse est fateantur Africanos deceptos, & causa excidisse: ergo cum illis nihilominus obstinatè victoriam tribuunt, secum pugnant, & ex malitia peccant.

Sed DICES, in isto Concilio VI. Carthaginensi, cap. 6. citatur nominatim Sardicense Concilium: ergo non ignorabant illud Africani.

RESPONDEO, illa verba, quibus citatur Sardicense Concilium, non esse Africanorum, sed legatorum Pontificis. Ipsi enim ex commonitorio sibi dato à Pontifice Zozimo, illa verba citabant. Et præterea existimo, omnino esse corruptum eum locum, & vel positum à Librariis, Sardicensi, pro Nicæno; vel quod magis suspicor, ex margine irrepsisse in textum, illud: *Ex Sardicensi Concilio.* Ponitur enim in margine, Sardicense Concilium, quia reuera verba, quæ ibi citantur, non inueniuntur nunc, nisi in Sardicensi Concilio. At nihilominus non debet esse in textu nomē, Sardicensis Concilij. Siquidem verba illa citantur ex commonitorio Papæ Zozimi, quod ex Roma legati attulerant: legati autem illi ex Nicæno Concilio se canones citare dicebant. Vnde mox verbis illis recitatis, Augustinus dixit: *Et hæc nos seruaturus profitemur salua diligentiori inquisitione Nicæni Concilij.*

Quibus

Quibus verbis indicat, se accepisse canonem citatum
quam ex Nicæno Concilio.

Adde quod Augustinus lib. 3. contra Cresconium, non agnoscit aliud Sardicense Concilium, quam quod hæreticum Concilium Orientalium Episcoporum contra Athanasium. Duplex enim fuit Sardicense, ut patet ex So-
meno lib. 3. hist. cap. 10. & 11. vnum Catholicum generale
pra CCC. Episcoporum, quod Augustinus nunquam
alterum hæreticum LXXVI. Episcoporum, quod Augu-
nus vidit.

SECUNDO dico, canones Nicæni Concilij, qui sunt
Ruffinum lib. 10. histor. cap. 6. & qui missi sunt ex Ori-
Africanos, sine dubio non esse omnes canones, quos Ni-
num Concilium edidit, & proinde probabile esse, hos
canones, quos Zozimus citavit ex Nicæno Concilio, non
in eo Concilio fuisse. Quod illi canones non sint omnes
probant nonnulli ex epistola Athanasij ad Marcum Papam
in qua petit exemplum Nicæni Concilij ex Romano
cic scrinio, afferens exempla quæ erant Alexandriae
mata ab Arianis.

Sed hoc argumentum ridetur à Magdeburgen-
rè non est solidum. Nam illa incensio librorum accidit
pore Constantij Imperatoris, quando Athanasio
Georgius quidam Arianus in locum eius ordinatus est.
Athanasius testatur in epistola ad omnes Orthodoxos
stat autem ex Chronico Hieronymi, Marcum Papam
tempore iam fuisse defunctum. Deinde, si Marcus Papi-
emplum misisset ad Alexandrinos ex Romano scrinio,
conuenissent deinceps inter se exemplaria Romanum &
alexandrinum. Quomodo ergo in exemplari à S. Cyrillo
alexandria ad Africanos misso, deerant isti canones tres
inueniebantur in Romano?

Omissa ergo ista Athanasij epistola, probatur canones
los non esse integros. PRIMO, quia vnus ex præcipuis cano-
nibus Nicæni Concilij erat, ut Pascha die Dominico celebra-
reretur, ut patet ex epistola Constantini apud Eusebium
de vita Constantini, ex Epiphanio hæres. 69. & ex Athanasio
in epistola de Synodis Arimini & Seleuci. At iste canon
exstat inter illos XX. Ruffini.

SECUNDO, Ambrosius in epist. 82. docet, in Concilio Nicæno statutum, ne bigamus in clerum asciscatur. At neq; hoc in illis XX. canonibus inuenitur.

TERCIO, Hieronymus præfatione in Iudith, asserit, à Concilio Nicæno librum Iudith inter canonicos receptum. At non reperitur hoc inter canones Ruffini.

QUARTO, Augustinus epist. 110. de designando successore, asserit, in Concilio Nicæno prohibitum, ne duo Episcopi simul sedeant in eadem Ecclesia, contra quem canonem se imprudenter fecisse, dolenter refert. At iste canon nusquam apparet inter illos XX.

QUINTO, in Concilio Africano, can. 14. asserunt Patres ex canone Nicæni Concilij, non licere, nisi ieiunis offerre Eucharistiam. At vbi est iste canon inter illos XX?

SEXTO, in fine Concilij Chalcedonensis, Atticus refert in Concilio Nicæno determinatam fuisse rationem scribendarum formatarum epistolarum, de quibus loquitur Optatus lib. 2. contra Parmenianum, vbi ait: *Cum quo* (Syricio Romano Pontifice) *nobis totus orbis, commercio formatarū, in communionis societatem communicat;* & Concilium Mileuitanum can. 20. dum prohibet, ne sine formatis literis Clerici ad comitatum eant. At hoc nusquam apparet in illis viginti canonibus Ruffini.

Denique SEPTIMO, Lutherus, Calvinus, Centuriatores, & ceteri hæretici passim obiiciunt ex Socrate, lib. 1. hist. cap. 8. canonem Nicæni Concilij, in quo dicunt, permissas coniuges Sacerdotibus. At iste canon non inuenitur in illis XX. Ergo si Zozimus corruptor & falsator canonum Nicænorum dicitur, quia citauit nomine Concilij Nicæni vnum canonem, qui non inuenitur in illis XX. canonibus; eadem ratione corruptores & falsatores dicendi sunt Constantinus, Athanasius, Epiphanius, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Atticus, Socrates, Africani Patres, & ipsi Centuriatores, atq; etiam Lutherus & Calvinus. Omnes enim isti citant canones Nicæni Concilij, qui in illis XX. non reperiuntur.

Adde VLTIMO, quod in Concilio Florentino, sess. 20. Ioannes quidam vir doctissimus asserit, se multis Sanctorum veterum testimoniis posse ostendere, Concilij VI. Carthaginensis Patres. tandem agnouisse, corruptos & falsos canones

tt

Nicæni

Nicæni Concilij ad se ex Alexandria & Constantinopolitana fuisset.

Dico TERTIO, mihi videri probabile admodum, in Concilio Nicæno non fuisse expressè hos tres canones, de quibus agimus; sed à Zozimo, & à Bonifacio vocari hos canones Nicænos, quia Concilium Nicænum & Sardicense vno & eodem habebantur, & vtriusque Concilij canones simul coniuncti erant in Bibliotheca Romana, tanquam si eodem Concilij essent. Cuius rei ignoratio Africanos perturbavit.

Rationes, quæ me mouent, hæc sunt. PRIMA, quoniam eodem verbis habentur hi canones in Concilio Sardicensi, quibus eos allegant legati Zozimi: nec est verisimile, eos si prius canones fuisse in Nicæno Concilio, & tamen non in illo re villo modo Patres Sardicenses, se canones non condiderunt, & non renouare. Itaque existimo, in Nicæno Concilio improprie & obscure decretum, vt ad Pontificem appellaretur, quod in cap. 6. iubet Concilium seruari antiquas consuetudines & vna est hæc de appellationibus, vt patet ex Leonis & ex exemplis supra adductis: & etiam quia iubet in Concilio, causam semel iudicatam iterum in alio locum non posse, vt patet ex epist. Iulij apud Athanasium, in synodologia: sed expressè, & disertè Concilium Sardicense totum explicuit.

SECUNDA, quoniam in Concilio Nicæno à Dionysio te mille annos conuerso ex Græco, quod exstat in martyro S. Vedasti Atrebatii, habentur simul, tanquam eodem Concilij, canones omnes Concilij Sardicensis.

TERTIA, quoniam alioqui non potest reddi ratio, quare Sardicense Concilium, quod constat vniuersale, & probè fuisse, non numeretur inter Concilia generalia. Deberet dici secundum Concilium, sed ideo non addit ad numerum Conciliorum, quia pro vno & eodem habetur cum Nicæno. Cur autem simul cum Nicæno Sardicense Concilium coniunctum fuerit, ratio est, quia iidem Patres magna ex parte vtroque Concilio interfuerunt, & nihil noui, quoad fides in Sardicensi definitum est, sed solum Nicæna fides robusta, cum in alijs Concilijs semper noue hæreses damnate fuerunt. Itaq; Zozimus non fraude aliqua citauit Nicænum pro Sardicensi.

dicenti, sed quia pro eodem habentur. quod idem dicendum
 puto de **Julio** in epistola ad Orientales, **Innocentio** in episto-
 la ad Victricium, & **Leone** in epistol. 25. ad Theodosium: qui
hunc canonem citant nomine Nicæni Concilij. Quemad-
 modum enim **Symbolum Constantinopolitanum** passim vo-
 catur **Nicænum**, quia est explicatio Nicæni; ita quoq; cano-
 nes **Sardicenses**, **Nicænos** appellare solebant veteres, quod
 nihil sint aliud, quam explicatio, & confirmatio canonum
Nicænorum.

Adde **QVARTO**, **Carthaginenses Patres** nunquam statu-
 isse, ut nullum ius Romano Pontifici in Africam tribueretur:
 vel, ut non liceret vilo modo **Episcopis Afris** ad Romanam
Ecclesiam prouocare: neque tantum fuisse dissidium inter
Pontifices Romanos, & **Episcopos Africanos**, quantum **Illy-**
ricus & Calvinus dicunt. Nam in primis eiusmodi decretum
 nusquam exstat; deinde ipsi **Africani Patres** in epist. ad **Boni-**
facium, & in altera ad **Celestinum**, concordiam & subiectio-
 nem suam ad Apostolicam sedem apertissimè testantur; sic e-
 nim ad **Bonifacium** scribunt:

*Quoniam Domino placuit, ut de his, qua nobiscum egerunt
 sancti fratres nostri, Coepiscopus Faustinus, & Compresbyteri
 Philippus & Asellus, non beate memoria Episcopo Zozimo, à
 quo ad nos mandata & literas attulerunt, sed tua venerationi,
 qui in eius locum es diuinitus constitutus, humilitas nostra
 scriberet, ea breuiter insinuare debemus, qua strorumque
 concordia terminata sunt, in quibus, salua quidem caritate,
 sed non sine paruo altercationis labore demorati sumus. Hæc
 illi. Vbi cum omnia ad Papam referunt, quæ acta sunt; & à
 Zozimo Pontifice mandata se accepisse testantur, an non a-
 pertè indicant, se illum, ut Superiorem, agnoscere. In epistola
 verò ad Celestinum: Prefato, inquiunt, debita salutationis
 officio, impendio deprecamur; Et deinceps ad vestras aures
 hinc venientes, non facilius admittatis. Quibus verbis, nec
 absolute recusant legem illam de appellationibus; nec dicunt,
 non posse Pontificem, si velit, appellantes admittere: sed tan-
 tum obsecrant, ut non faciliè deinceps aures appellantis
 præbeat.*

S. AUGUSTINVS in epistola 157. apertè prædicat Ro-
 mani Pontificis primatum in Africam, cum ait; Ex mandato
 Zozimi,

Zozimi, se & alios Episcopos Cæsaræam venisse: & in Christianum vniuersum; cum hæresim Pelagianam scribit Innocentio & Zozimo toto orbe esse damnatam. Idem Augustinus Bonifacio Papæ subiectus & coniunctissimus vt patet ex initio libri primi aduersus duas epistolas Pelagiorum, ad eundem Bonifacium. Idem quoque in epistola ad Celestinum Papam, ad ipsum Pontificem refertur Episcopi cuiusdam Afri, & inter alia sic loquitur: *Calliditate nobiscum pietate Venerabilis Domine beatissime, & caritate suscipiende sancte Papa, & inbe tibi, quæ sunt, omnia recitari.* Et infra: *Exsistat exemplo ipsa synodusolica iudicante, vel aliorum iudicata firmante, etc.* Infra, Celestinus Papa in epistola ad Gallos, miris laudat Augustinum, atque eum dicit in communionem Romanæ Ecclesiæ semper mansisse; & à se, & prædecessoribus factorem optimum habitum semper fuisse.

Quæ coniunctio Augustini cum Romana Ecclesiâ festi mendacij conuincit Illyricum, qui scribit; ab eiusque collegis, Romanos Pontifices, tanquam corruptores scelestissimos refutatos, & ab omni conditione exclusos.

Non diu post illud Carthaginense Concilium, epist. 87. scribit ad Episcopos prouinciæ Mauritanicæ, atque ait, se Lupicino Episcopo communionem restituisse, quoniam ad se ex Africa appellasset: item se misisset Episcopum legatum, qui vice sua res Africæ cognosceret. Aut igitur Concilium Carthaginense id non probauit, aut certè Patres illi, sententiam mutauerunt.

Rursum, post annos circiter XL. S. EVGENIUS Carthaginensis Episcopus cum à Rege Honorico Ariano ad communionem de fide compelleretur, respondit; se scripturum ad legatos suos transmarinos. Nec enim sine consensu aliorum Episcoporum, & præcipuè Romanæ Ecclesiæ, quæ caput est omnium Ecclesiarum, de fide aliquid statui posse. Refertur in C. T. O. R. Vticensis li. 2. de persecutione Vandalica. Igitur sciebat Episcopus Carthaginensis, etiam post Concilium Carthaginense, Romanam Ecclesiam caput esse omnium Ecclesiarum; & si omnium, certè Africanarum quoque Romano Pontifice dissidebat, cui se scripturum profectum

Non diu post, cum Thrasimundus Honorici successor, omnes penè Africanos Episcopos, hoc est, C C. XX. in Sardiniam relegasset, Symmachus Papa Romanus omnes illos Episcopos, vt sua membra, suis sumptibus paut, ac fouit liberalissimè; vt Paulus Diaconus scribit lib. 17. rerum Romanarum. quod certè non dissidij, sed communionis & coniunctionis est argumentum.

Eodem tempore S. FULGENTIUS Africanorum Episcoporum facilè princeps, cum Romana Ecclesia coniunctissimus fuit; vt ex cap. 12. vitæ ipsius constat. Nam cum in Ægyptum proficisci vellet ad solitudines Monachorum, admonitus est ab Episcopo Siracusano, ne id faceret; propterea quòd illi omnes Monachi à sede B. Petri disiuncti essent, cum quæ ipse communicaret. Itaque relicta Ægypto Romam venit, ad inuisenda Sanctorum loca. Idem verò Fulgentius, vt ex capite 29. vitæ ipsius, ab eius discipulo fideliter scriptæ, colligitur, cum Ecclesia Carthaginensi, & eius Episcopo coniunctus erat; ex quo efficitur, vt etiam Episcopus Carthaginensis cum Romano coniunctus esset. nec enim S. Fulgentius duobus inter se non communicantibus, iure communicare potuisset.

Postea tempora, B. GREGORIUS coniunctionem suam cum Episcopo Carthaginensi, & ius appellationis, & iurisdictionem in eas omnes prouincias manifestè declarat, lib. 1. epist. 72. & 75. & lib. 7. epist. 32.

Sed contra obiicit Illyricus epistolam Bonifacij II. ad Eulabium Alexandrinum Episcopum, & epistolam Eulabij Episcopi Carthaginensis ad eundem Bonifacium. Ex quibus epistolis colligitur, post Concilium Carthaginense VI. per annos centum, separatos fuisse Carthaginenses Episcopos à communione Romanæ Ecclesiæ; & tum demum reconciliatos, subiiciente se Eulabio Apostolicæ sedi, & anathematizante antecessores suos.

RESPONDEO primùm; valde mihi eas epistolas esse suspectas. Nam in primis pugnare videntur cum iis, quæ diximus de coniunctione Augustini, Eugenij, Fulgentij, & aliorum Africanorum cum Romana Ecclesia. Deinde Eulabius Alexandrinus, ad quem Bonifacius scribere videtur, nullus fuit; aut certè eo tempore non fuit, vt patet ex chronologia

Nicephori Constantinopolitani. PRAETEREA Bonifacii significat in epistola sua, Iustino imperante se scribere, et Justinus obierat, antequam Bonifacius sedere inciperet, quod historiis omnibus constat. AD HAEC, epistola, quae Bonifacio adscribitur, tota ferè constat ex duobus fragmentis, unum alterum sumptum est ex epistola Hormisdæ Pontificis ad Ioannem; alterum ex epist. S. Gregorij ad Episcopos Galliarum, quæ est quinquagesima secunda libri quarti. At S. Gregorius eo tempore nondum erat natus; neque creditur Gregorium à Bonifacio illa verba sumpsisse, siquidem omnino Gregorianus est.

In epistola etiam, quæ Eulabio Carthaginensi tribuitur, quædam sententia Gregoriana inseritur, ex lib. 4. epistolæ Eulogium. Et reliquum eius epistolæ nihil est, nisi fragmentum epistolæ Ioannis Episcopi Constantinopolitani ad Episcopum Hormisdam.

Sed si fortè epistolæ istæ veræ sunt (nihil enim affirmare dubio non in eum sensum accipiendæ sunt, quæ Eulabij prædecessores vsq; ab Aurelio Carthaginensi Episcopo cilijs præside, à Romanæ Ecclesiæ communionem dimiserint; id enim repugnat certissimis & verissimis historiis, quæ solum significant, Aurelium primùm contra Romanam Ecclesiam superbire cœpisse, deinde eius exemplo ipsiusque discipulum, & fortè aliquos alios; ceterùm Eulabium, cogitatione, iterum se Romanæ Ecclesiæ obedientiæ subiectum, enim solum ex epistolis illis colligitur.

CAPVT XXVI.

Idem probatur ex eo, quòd summus Pontifex nemine iudicatur.

ARGUMENTVM DECIMVM sumitur, quòd Romanus Pontifex à nemine in terris iudicari potest. Non enim potest euidentius ostendi principatus eius, quàm si ostendatur ita omnia prælati, vt nemini sit subiectus. Sunt autem tria obiecta, antequam ad probationem veniamus.

PRIMO, nos hoc loco non disputare de Pontifice, sed de Principe temporalis. hoc enim modo, ne aduersarij quædam